

Χαιρετισμός

Διεθνές Συνέδριο

«Πολιτική, Κοινωνία και Πολιτισμός στην Ορθόδοξη Θεολογία στην εποχή της
παγκοσμιοποίησης»

6-9 Φεβρουαρίου, 2020

Βόλος, Μελισσιάτικα

Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ιγνατίου

Αγαπητοί Σύεδροι,

Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίσω στο διεθνές αυτό συνέδριο με γενικό θέμα «Πολιτική, Κοινωνία και Πολιτισμός στην Ορθόδοξη Θεολογία στην εποχή της παγκοσμιοποίησης», το οποίο διοργανώνεται από την Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου, την Ευαγγελική Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου του Μίνστερ με τη συνεργασία του Οικουμενικού Ινστιτούτου Χάφινγκτον (Καλιφόρνια) και στο οποίο λαμβάνουν μέρος εξέχουσες προσωπικότητες ερευνητές, πολιτικοί επιστήμονες, κοινωνιολόγοι και θεολόγοι από διαφορετικές χριστιανικές παραδόσεις και από όλο τον κόσμο.

Ζώντας ήδη στην εποχή της μετα-νεωτερικότητας, η εμπέδωση στον δυτικό, τουλάχιστον, κόσμο της φιλελεύθερης δημοκρατίας με τις βασικές αρχές που τη συνοδεύουν, όπως ο χωρισμός εκκλησίας-κράτους και η ρητορική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελούν ορισμένες από τις κύριες προκλήσεις, με τις οποίες η Εκκλησία και η θεολογία μας οφείλουν να έρθουν σε γόνιμο διάλογο. Στη δισχιλιετή ιστορία της, η Εκκλησία βρισκόταν πάντοτε σε δημιουργική συνάντηση με τον περιβάλλοντα κόσμο, τις ιδέες και τους θεσμούς που κυριαρχούσαν στο εκάστοτε χωρο-χρονικό πλαίσιο, επιχειρώντας άλλοτε με μεγαλύτερη και άλλοτε με μικρότερη επιτυχία να αξιοποιήσει και να μεταμορφώσει τις δομές και τις μορφές οργάνωσης του ανθρώπινου βίου με τη δράση του αγίου Πνεύματος. Εμπνεόμενη από τα θεμελιώδη δόγματα της αποστολικής και πατερικής παράδοσής της, η Εκκλησία συνέβαλε κάποτε σημαντικά και δημιουργικά στην απελευθέρωση του ανθρώπου και του κόσμου από την κυριαρχία των άτεγκτων φυσικών νόμων, των δεισιδαιμονιών, απάνθρωπων κοινωνικών δομών, βοηθώντας στη βελτίωση της ζωής του ανθρώπου, στην ανάδειξη της αξιοπρέπειας και της μοναδικότητας του ανθρώπινου προσώπου, καθώς επίσης συχνά και στον εκδημοκρατισμό των οργανωτικών δομών της κοινωνίας. Άλλοτε σε στενή συνεργασία με την κρατική εξουσία, αλλά και κάποτε υποχείριό της (η περίοδος της βυζαντινής αυτοκρατορίας αλλά και η περίοδος των Τσάρων στη Ρωσία μας δίνουν αρκετά σχετικά παραδείγματα), η Εκκλησία διατηρούσε πάντοτε ως βασικό μέλημά της την από του νυν μεταμόρφωση του κόσμου, την ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων και τη σωτηρία του ανθρώπου. Στην πορεία της ιστορίας της είναι αλήθεια, και θα πρέπει να το ομολογήσουμε χωρίς περιστροφές, υπήρξαν και στιγμές, περίοδοι

όπου η Εκκλησία παρέκκλινε του σκοπού της, απώλεσε το όραμα της Βασιλείας, ταυτιζόμενη κάποτε με ανελεύθερα καθεστώτα (διάφορες μορφές δικτατορίας), ή ανεχόμενη καταστάσεις, οι οποίες έρχονταν σε αντίθεση με το διαλογικό, φιλόανθρωπο, αγαπητικό και θυσιαστικό ήθος της. Είναι γνωστό άλλωστε, ότι η πολιτική με τη μορφή της δύναμης και της εξουσίας υπήρξαν ένας από τους πειρασμούς που αντιμετώπισε ο ίδιος Κύριός μας στην έρημο, γεγονός που αναδεικνύει τη διαχρονική δυναμική που διαθέτει η προβληματική αυτή και τις περίπλοκες σχέσεις που διαμορφώσει μεταξύ Εκκλησίας και κράτους. Στην προοπτική αυτή θα πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη μας ότι ενώ η Ορθόδοξη Εκκλησία χαρακτηρίζεται συχνά, όχι άδικα, ως η Εκκλησία της παράδοσης, καθώς ο κεντρικός κορμός της ζωής της και της εμπειρίας της προέρχεται από την προνεωτερική εποχή και τις αντίστοιχες ιστορικές δομές και κοσμοαντιλήψεις, η δημοκρατία συνιστά κατεξοχήν κατάκτηση της μετανεωτερικότητας, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο περίπλοκη την μεταξύ τους συνάντηση.

Έχοντας όλα αυτά υπόψη γεννιέται το ερώτημα, εάν τελικά η Ορθόδοξη Εκκλησία και θεολογία είναι συμβατές ή όχι με τα σύγχρονα δημοκρατικά ήθη και αξίες, ή αν η φιλελεύθερη δημοκρατία με τη ρητορική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ή τον διαχωρισμό κράτους και εκκλησίας θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές; Με άλλα λόγια ποιοι είναι οι όροι μιας τέτοιας συνάντησης, διαλόγου και συνεργασίας, με δεδομένο ότι η Εκκλησία συνιστά μία κοινότητα η οποία «ουκ έστι εκ του κόσμου τούτου», αλλά παρόλα αυτά βρίσκεται και πορεύεται «εν τω κόσμω τούτω»; Είναι αλήθεια ότι επειδή κυρίως για ιστορικούς λόγους η Ορθοδοξία δεν συμμετείχε στη διαμόρφωση των βασικών σταθμών της σύγχρονης δυτικής (ευρωπαϊκής) ιστορίας, φαίνεται συχνά να αντιμετωπίζει με δυσπιστία αν όχι αμφιθυμία τέτοια ερωτήματα, αδυνατώντας έτσι να αρθρώσει πειστικό και σωτηριώδη λόγο απέναντι στις προκλήσεις της μετα-νεωτερικότητας. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, η Ορθοδοξία σήμερα καλείται με αφετηρία τις θεμελιώδεις θεολογικές προϋποθέσεις (πίστη στην αγία Τριάδα, ευχαριστιακό ήθος, συνοδικός θεσμός) να εκφράσει έναν λόγο, ο οποίος θα μπορέσει να ενσαρκωθεί και να εμπεδωθεί στο παρόν συμφραζόμενο, όπου κυριαρχεί ο δημοκρατικός τρόπος οργάνωσης του ανθρώπινου βίου, και το φιλελεύθερο πνεύμα, προσφέροντας στον άνθρωπο διέξοδο και ελπίδα στα υπαρξιακά αδιέξοδα που βιώνει. Διαφορετικά κινδυνεύουμε να εκτοπιστούμε από την ιστορία, αδυνατώντας να βρούμε κοινό τόπο συνύπαρξης και συναντίληψης.

Με την ευκαιρία, λοιπόν του συνεδρίου αυτού καλωσορίζω στην όμορφη και φιλόξενη πόλη μας, τον Βόλο, μια πόλη που διαχρονικά καλλιεργεί το πνεύμα του διαλόγου και της συνύπαρξης, τους επιφανείς πανεπιστημιακούς καθηγητές, επιστήμονες και ερευνητές οι οποίοι καλούνται να αποτιμήσουν με κριτική ματιά ποικίλες όψεις του πολυεπίπεδου αυτού φαινομένου, παρουσιάζοντας την εμπειρία τους και τη γνώση από διαφορετικά περιβάλλοντα με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον της Βασιλείας και τη σωτηρία του κόσμου και του ανθρώπου.